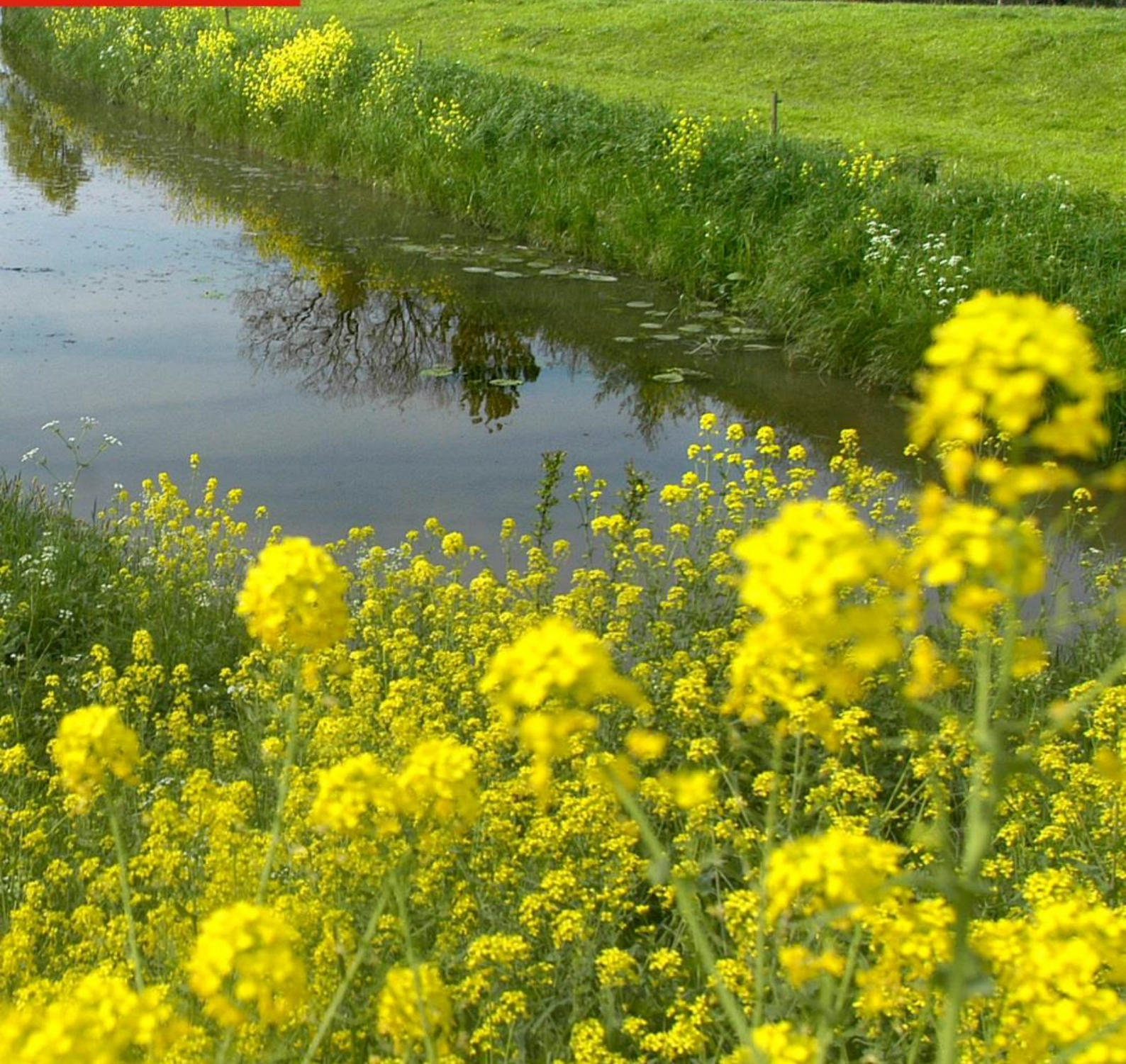

Concept Notitie reikwijdte en detailniveau
voor het milieueffectrapport Westelijke Langstraat

Provincie Noord-Brabant

**Concept Notitie reikwijdte en detailniveau
voor het milieueffectrapport
Westelijke Langstraat**

ten behoeve van advies en inspraak

Initiatiefnemers

Gemeente Waalwijk,
provincie Noord-
Brabant, Waterschap
Brabantse Delta,
Staatsbosbeheer.

Datum

29 mei 2017

Inhoud

Introductie	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 M.e.r.-plicht.....	6
1.3 Notitie reikwijdte en detailniveau	7
1.4 Milieueffectrapportage	8
2 Probleemanalyse, natuurdoelen en uitgangspunten	10
2.1 Gebiedsbeschrijving	10
2.2 Problematiek, natuurdoelen en uitgangspunten	11
2.2.1 Problematiek.....	11
2.2.2 Natuurdoelen	11
2.2.3 Uitgangspunten.....	12
3 Effecten op het milieu: vergelijking van het project met de referentiesituatie	15
3.1 Aanpak.....	15
3.2 Natuur	15
3.3 Waterhuishouding	16
3.4 Bodem, aardkundige waarden en archeologie	17
3.5 Cultuurhistorie en landschap	17
3.6 Wonen en werken.....	17
3.7 Recreatie.....	18
3.8 Milieuhinder gerelateerd aan verkeer	18
4 Voorgenomen activiteiten en alternatieven	19
5 Werkwijze milieubeoordeling	21
5.1 Algemeen.....	21
5.2 Natuur	21
5.3 Grond- en oppervlaktewater	22
5.4 Geologie, geomorfologie en bodem	22
5.5 Landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden	23
5.6 Woon-, werk- en leefmilieu	24
5.7 Grondgebruik	24

Bijlage 1 Te nemen maatregelen.....	26
Bijlage 2 Literatuurlijst.....	28
Bijlage 3 Samenhang Provinciaal inpassingsplan en m.e.r.-procedure.....	29
Bijlage 4 Natuurdoelen Westelijke Langstraat	30

Introductie

Aanleiding

Al jaren is er in veel Natura2000-gebieden een overschot aan stikstof waardoor de natuur wordt aangetast. Vooral landbouwactiviteiten, industrie en verkeer en vervoer dragen bij aan de uitstoot van stikstof. Daardoor mogen Natuurbeschermingswet-vergunningen, bijvoorbeeld voor bedrijfsuitbreidingen of infrastructurele projecten, in de nabijheid van Natura2000-gebieden slechts beperkt worden verleend. Het teveel aan stikstof kan daardoor leiden tot een rem op economische ontwikkelingen.

Om nieuwe economische ontwikkelingen mogelijk te maken moet de stikstofuitstoot worden teruggedrongen en maatregelen worden genomen om de natuur te herstellen. In de wettelijke regeling 'Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS)' zijn landelijk afspraken gemaakt over de maximale stikstofbelasting en het herstel en de bescherming van de natuur. De PAS creëert ruimte voor nieuwe vergunningverlening en maakt daarmee nieuwe economische ontwikkeling mogelijk. De provincie Noord-Brabant werkt in dit kader aan uitgebreide natuurprojecten om de schade die ontstaan is door o.a. het overschot aan stikstof te herstellen. Een van die projecten is de Westelijke Langstraat, globaal gelegen tussen de kernen Waspik en Waalwijk.

Milieueffectrapportage

In de Westelijke Langstraat gaan de provincie Noord-Brabant, Waterschap Brabantse Delta, Staatsbosbeheer en de gemeente Waalwijk gezamenlijk investeren in de natuur. Naast de bestaande natuurgebieden komt er nieuwe natuur. Ongeveer 250 ha landbouwgrond krijgt op den duur de bestemming natuur. In de Westelijke Langstraat liggen kansen om bijzondere kwelafhankelijke natuur te ontwikkelen. Hiervoor zijn o.a. aanpassingen aan de waterhuishouding en herstelmaatregelen in het gebied nodig. De ontwikkeling van hoogwaardige natuur heeft een maatschappelijk belang. Dit belang wordt afgestemd met het belang van wonen, werken en recreëren in het gebied.

Voor het uitvoeren van een grootschalig project als de Westelijke Langstraat is het opstellen van een milieueffectrapportage (MER) verplicht. Voor het MER gaan de vier partijen verschillende alternatieven onderzoeken die kunnen leiden tot het gewenste herstel van de natuur. Daarvoor worden de milieueffecten van de nodige maatregelen in beeld gebracht. De voorliggende Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) is de start van het proces om te komen tot een MER en beschrijft hoe de vier partijen het onderzoek willen aanpakken.

Samen met de omgeving

De vier partijen willen samen met de (vertegenwoordigers van) bewoners, belanghebbenden en geïnteresseerden in het gebied werken aan maatregelen ten aanzien van bijvoorbeeld landschap, cultuurhistorie en recreatie. We gaan ook in gesprek over wensen en ideeën over de uitwerking van de uitgangspunten voor bijvoorbeeld waterhuishouding en cultuurhistorie zoals in deze notitie worden vastgesteld. Daarom wordt

de opzet van deze notitie besproken met een afvaardiging van belanghebbenden in het gebied. Vervolgens wordt de notitie voor alle belanghebbenden en geïnteresseerden ter inzage gelegd. Na de consultatie en de formele inspraak start het onderzoek.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 worden de wettelijke kaders die de aanleiding vormen voor deze notitie en het MER verder uitgewerkt en wordt ingegaan op de inhoudsopgave en procedure om te komen tot het MER. Hoofdstuk 2 gaat in op de aanleiding en de kaders van het project: de problematiek, doelen en uitgangspunten. Hoofdstuk 3 beschrijft welke onderwerpen in het MER worden onderzocht om de effecten van het project op het milieu in beeld te brengen. Hoofdstuk 4 gaat in op de alternatieven die we met de gegevens uit de onderzoeken gaan opstellen en hoofdstuk 5 geeft aan hoe we die alternatieven gaan wegen en beoordelen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Westelijke Langstraat is een bijzonder gebied. Een deel is aangewezen als Natura 2000-gebied (zie kader) en het is onderdeel van het Natuur Netwerk Brabant (NNB, figuur 2). Een deel is al ingericht als natuur, andere delen van het gebied worden gebruikt voor landbouw, wonen en recreatie. Het gebied is cultuurhistorisch, aardkundig en landschappelijk waardevol. De natuurwaarden zijn de laatste decennia sterk achteruit gegaan. Zonder ingrijpen verdwijnen de bijzondere natuurwaarden, mede door de depositie van stikstof in de natuur. In de Programmatische Aanpak Stikstof 2015-2021 (PAS,

Natura 2000

Het gebied Westelijke Langstraat is op 23 mei 2013 door de Staatssecretaris van Economische Zaken aangewezen als Natura 2000-gebied Langstraat. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden waarin bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd worden om de biodiversiteit te behouden. In het aanwijzingsbesluit staan de doelen (behoud, herstel, uitbreiding van de natuur) die voor het gebied zijn gesteld. Nadat het gebied was aangewezen als Natura 2000-gebied heeft de provincie in april 2015 het Beheerplan Langstraat opgesteld waarin de maatregelen staan beschreven die nodig zijn om de beoogde doelen te halen. Het gaat daarbij om de verbetering van de leefomgeving van zeldzame dier- en plantensoorten voor de komende 6 jaar en om de herstel- en beheermaatregelen die nodig zijn. In het Beheerplan staat ook een uitvoeringsprogramma voor de te nemen maatregelen en welke instanties verantwoordelijk zijn voor de uitvoering daarvan. Het merendeel van de maatregelen uit het Beheerplan zijn tevens maatregelen die in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof moeten worden getroffen.

zie kader) is het Natura 2000 gebied de Langstraat als onderdeel van de Westelijke Langstraat opgenomen. Dit betekent dat voor half 2021 de eerste fase van de herstelmaatregelen voor het behouden van de huidige waarden uitgevoerd moeten zijn. Voor de instandhouding van de bijzondere natuurwaarden is uitbreiding van het natuurgebied en het herstellen van de kwel in het maaiveld noodzakelijk. In het Natura 2000 beheerplan Westelijke Langstraat hebben de provincie Noord-Brabant, Waterschap Brabantse Delta en Staatsbosbeheer hier afspraken over gemaakt.

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Al jaren is er in veel Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden) waardoor de natuur wordt aangetast. Om de natuur te beschermen is uitbreiding van economische activiteiten die leiden tot een toename van stikstof - zoals industrie, landbouw en verkeer - in de nabijheid van deze Natura 2000-gebieden niet of slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Om aan deze impasse een einde te maken heeft het Rijk het initiatief genomen om het stikstofprobleem aan te pakken. In de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) werken overheden en maatschappelijke partners samen om de stikstofuitstoot te verminderen en natuur te herstellen en daarmee economische ontwikkelingen weer mogelijk te maken. De PAS trad op 1 juli 2015 in werking. De provincie Noord-Brabant heeft met het Ministerie van Economische Zaken een overeenkomst gesloten in het kader van de PAS

1.2 M.e.r.-plicht

Een m.e.r.-procedure is verplicht bij de voorbereiding van activiteiten die kunnen leiden tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Een m.e.r.-procedure heeft als hoofddoel het milieubelang volwaardig te laten meewegen bij de voorbereiding en vaststelling van een plan of besluit. Een m.e.r.-procedure staat nooit op zichzelf maar is altijd gekoppeld aan de 'moederprocedure'. De provincie Noord-Brabant gaat voor de plannen in het gebied Westelijke Langstraat een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) opstellen. Het vaststellen van dit PIP is de 'moederprocedure' waaraan de m.e.r.-procedure wordt gekoppeld.

Om te bepalen of een plan m.e.r.-(beoordelings-)plichtig is moet o.a. gekeken worden of de geplande activiteiten voorkomen in het Besluit m.e.r.

De geplande activiteiten voor de Westelijke Langstraat staan in het Besluit m.e.r. onder nummer D9: "een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan, in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw". Daarmee is het PIP m.e.r.-beoordelingsplichtig, wat betekent dat er een nadere beoordeling moet plaatsvinden of er een m.e.r.-plicht geldt.

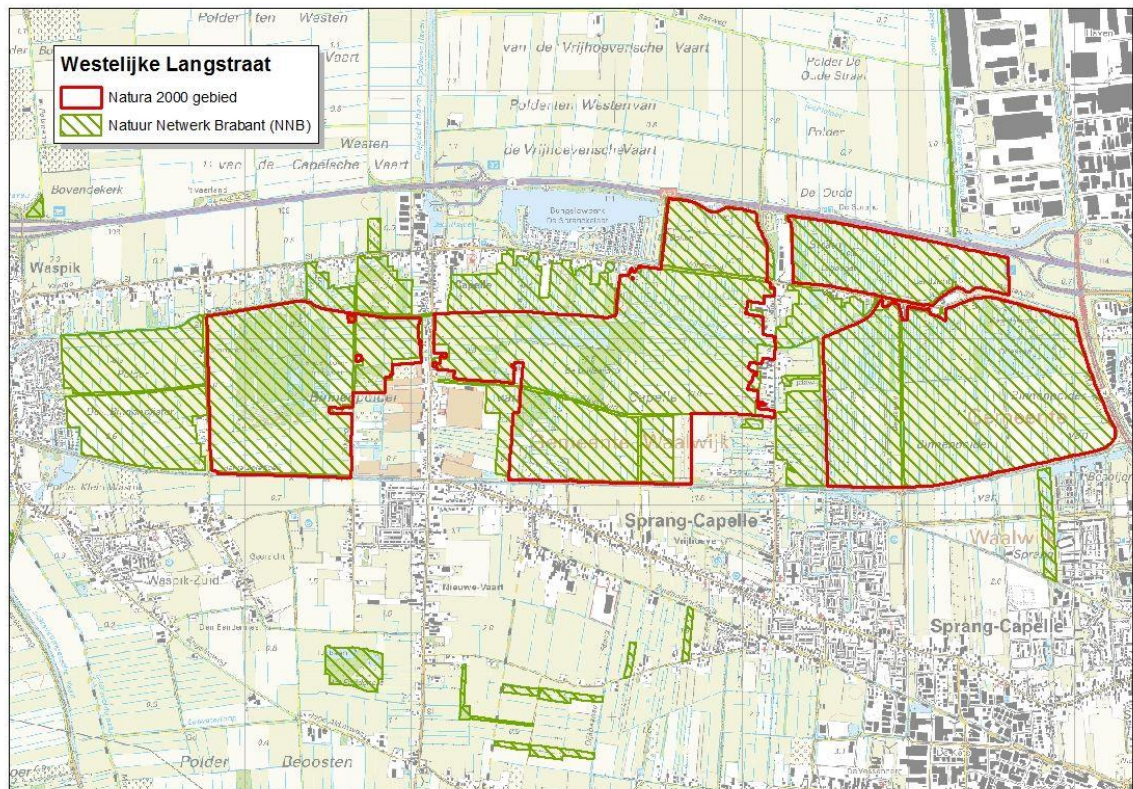
Een tweede reden voor een mogelijke m.e.r.-plicht voor het PIP Westelijke Langstraat staat in art. 28, lid 1 van de Wet Natuurbescherming. In dat artikel staat dat, indien er door een project mogelijk nadelige gevolgen voor de natuur ontstaan, er een Passende Beoordeling moet worden uitgevoerd. Een passende beoordeling is een onderzoek naar de gevolgen van de voorgenomen activiteiten voor de natuur. Omdat het project plaatsvindt in een Natura2000-gebied, staat het vast dat er een Passende Beoordeling nodig is. Op grond van art. 7.2a lid 1 van de Wet milieubeheer zijn Provinciale Inpassingsplannen waarvoor een Passende Beoordeling moet worden gemaakt m.e.r.-plichtig. Daarmee is het opstellen van een plan-MER verplicht (en is een m.e.r.-beoordeling op grond van het Besluit-m.e.r. - zie vorige alinea - dus niet meer nodig).

Daarnaast vraagt de provincie naar aanleiding van deze NRD adviezen op bij de wettelijke adviseurs waaronder de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.) en de Provinciale Raad voor de Leefomgeving (PRL, onderdeel van Brabant Advies). De te ontvangen inspraak en adviezen worden door de provincie van een reactie voorzien in een Reactienota. In de Reactienota beschrijft de provincie hoe de inspraak en adviezen worden meegenomen bij het opstellen van het MER. De Reactienota vormt vervolgens samen met de NRD het kader voor het op te stellen MER.

1.4 Milieueffectrapportage

Na het vaststellen van de NRD en de Reactienota stellen de initiatiefnemers een MER op. Bij het opstellen van het MER worden bestuursorganen, adviseurs, bewoners en belanghebbenden betrokken.

In het MER wordt ook onderzocht of en zo ja welke alternatieven er zijn om de beoogde doelstellingen van het project te realiseren. Mogelijke alternatieven worden in het MER systematisch, transparant en objectief in beeld gebracht.

Afbeelding 2: begrenzing N2000 (rode lijn), begrenzing NNB (groene arcering), het plangebied Westelijke Langstraat wordt gevormd door de buitenste grens van beide gebieden tussen het Halve Zolenlijntje en de A59).

Het op te stellen MER bevat globaal de volgende onderdelen:

- Doel: een beschrijving van wat met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.
- Voorgenomen activiteit en alternatieven: een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven daarvoor, inclusief de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven.

- Relevante plannen en besluiten: een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking of invloed hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.
- Huidige situatie en autonome ontwikkeling: een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu (inclusief wonen en werken), voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, en van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven worden ondernomen.
- Effecten: een beschrijving van de gevolgen voor het milieu die de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven kunnen hebben, inclusief een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.
- Vergelijking: een vergelijking van de te verwachten ontwikkeling van het milieu met de mogelijke gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en elk van de in beschouwing genomen alternatieven.
- Mitigerende en compenserende maatregelen: een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen van de activiteit op het milieu te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen.
- Leemten in informatie: een overzicht van de leemten in kennis bij de beschrijvingen van de bestaande toestand van het milieu en de gevolgen voor het milieu als gevolg van het ontbreken van de benodigde gegevens.
- Aanzet tot een evaluatieprogramma: een monitoringsprogramma, gebaseerd op het monitoringprogramma van het Beheerplan Westelijke Langstraat.
- Samenvatting: een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven mogelijke gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.

Het MER wordt een bijlage bij het PIP. Na het opstellen wordt het PIP inclusief MER vastgesteld door het bevoegd gezag, de provincie Noord-Brabant. De stappen voor het vaststellen van het PIP inclusief MER zijn in grote lijnen als volgt:

Kennisgeving en inspraak

De provincie legt de ontwerpversie van het PIP, inclusief het MER, ter inzage. Iedereen wordt in de gelegenheid gesteld om binnen 6 weken een zienswijze over het PIP naar voren te brengen. Betrokken bestuursorganen en adviseurs worden geraadpleegd. De provincie vraagt de Commissie voor de m.e.r. en de Provinciale Raad voor de Leefomgeving (PRL) om advies over het MER en stuurt ter informatie de ingebrachte inspraak naar de Commissie voor de m.e.r. en de PRL.

Opstellen van de Reactienota

De provincie stelt een Reactienota op waarin de provincie beschrijft hoe de inspraak en adviezen worden meegenomen in het definitief vast te stellen MER.

Besluit, motivering, bekendmaking en mededeling

Het PIP inclusief het MER wordt pas vastgesteld als de m.e.r.-procedure tot aan deze stap correct en volledig is doorlopen en de gegevens in het MER redelijkerwijs aan het PIP ten grondslag kunnen worden gelegd.

In bijlage 3 is het bovenstaande in een figuur weergegeven.

2 Probleemanalyse, natuurdoelen en uitgangspunten

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied Westelijke Langstraat voor het Provinciaal Inpassingsplan omvat de bestaande en de nieuwe natuurgebieden gelegen tussen de A59, het halve Zolenpad en de bebouwde komgrenzen van Waalwijk en Waspik. De natuurgebieden binnen het plangebied zijn gescheiden van elkaar door openbare wegen. De in het plangebied gelegen natuurgebieden zijn in diverse beleidsnota's op meerdere manieren opgenomen. De aanduidingen die worden gebruikt zijn: Natura 2000-gebied, Natuurnetwerk Brabant (NNB) en Natte Natuurparel¹. De begrenzing van het Natura 2000-gebied en het NNB zijn opgenomen in afbeelding 2. De begrenzing van het Natura 2000-gebied staat vast. Door het aanpassen van de grens van het NNB op enkele plekken zal bij de vaststelling van het PIP het Natura 2000-gebied geheel binnen de grens van het NNB gaan vallen. De grens van de Natte Natuurparel zal nader in de m.e.r. worden onderzocht.

Het Natura 2000-gebied Langstraat bestaat uit een aantal natuurterreinen (het Labbeget, de Dullaert, de Dellen, Den Dulver en de Hoven) op de grens van de zandgronden, het riviereengebied en zeekleigronden.

Er zijn gradiënten aanwezig van zand naar veen en van basenarme lokale kwel naar basenrijke regionale kwel. Het gebied is een ontgonnen laagveenvlakte en een restant van een oud slagenlandschap met zeer lange en smalle graslanden en begrensd door elzenhagen. Het gebied bestaat uit sloten, trilvenen, schrale soortenrijke graslanden en zeggenmoerassen. In petgaten komen uiteenlopende verlandingsstadia voor. Daarnaast traden in het verleden inundaties op, waardoor nu nog wielen aanwezig zijn in het gebied. In Den Dulver ligt een eendenkooi.

Het Natura 2000-gebied heeft een oppervlakte van ruim 500 ha gelegen tussen Waalwijk en Waspik. De noordgrens loopt in de oostelijke helft van het gebied langs de A59 en in de westelijke helft langs het Zuiderafwateringskanaal. De zuidgrens ligt langs het Halve Zolenpad resp. de Spoorbaanweg. De Meidoornweg die parallel loopt aan de N261, vormt de oostgrens van het Natura 2000-gebied. De Vrouwkentsvaartsestraat vormt de westgrens van het Natura 2000-gebied.

In het meest westelijk gelegen gedeelte van het plangebied ligt de Polder Binnenbijster. Deze valt buiten het Natura 2000-gebied, maar maakt wel onderdeel uit van het Natuur Netwerk Brabant (NNB) en de Natte Natuurparel (het waterafhankelijke deel van de NNB).

Aan de grenzen van het plangebied en aan de doorsnijdende wegen zijn woningen en bedrijven in de karakteristieke bebouwingslinten gelegen. Van hieruit is vroeger de ontginning van het gebied gestart.

¹ Natte natuurparels zijn de waterafhankelijke delen van het Natuurnetwerk Brabant die een samenhangend complex van natuurgebieden vormen en die sterk afhankelijk zijn van hoge grondwaterstanden of kwel.

2.2 Problematiek, natuurdoelen en uitgangspunten

2.2.1 Problematiek

De Westelijke Langstraat behoorde 50 jaar geleden tot de rijkste natuurgebieden van het land. Door intensief gebruik, vermessing en verdroging is de oorspronkelijke natuur achteruit gegaan en nu bijna niet meer herkenbaar.

Vooraf landbouwactiviteiten, industrie en verkeer en vervoer dragen bij aan de uitstoot van stikstof. De bestaande depositie van stikstof in de natuur van veel Natura2000-gebieden is te hoog om de natuurdoelstellingen te kunnen halen. Daardoor mogen Natuurbeschermingswet-vergunningen, bijvoorbeeld voor bedrijfsuitbreidingen of infrastructurele projecten, in de nabijheid van Natura2000-gebieden slechts beperkt worden verleend. Het teveel aan stikstof kan daardoor leiden tot een rem op economische ontwikkelingen. Om nieuwe economische ontwikkelingen mogelijk te maken moet de stikstofuitstoot worden teruggedrongen en maatregelen worden genomen om de natuur te herstellen. In de wettelijke regeling 'Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)' zijn landelijk afspraken gemaakt over de maximale stikstofbelasting en over het herstel en de bescherming van de natuur. Door de algemene maatregelen neemt de uitstoot van stikstof af en daardoor ook de belasting van de natuur. De specifieke maatregelen in de natuur moeten leiden tot herstel van de natuur.

Het uitvoeren van het project Westelijke Langstraat is gericht op het herstel en de bescherming van de natuur in het gebied. De condities voor de bestaande natuur verbeteren als in een groter gebied meer schoon kwelwater in het maaiveld komt en de voedselrijkdom van percelen afneemt.

Vanuit (cultuur)historisch oogpunt is de Westelijke Langstraat een waardevol gebied. De ontwikkelingen die het gebied in de loop der tijd heeft doorgemaakt zijn op veel plaatsen af te lezen aan het landschap en de bodem, bijvoorbeeld de smalle percelen, de locatie van de dorpen en de aanwezigheid van historische bebouwing. Ingrepen in het gebied zouden (onbedoeld) gevolgen kunnen hebben voor de cultuurhistorische, landschappelijke en aardkundige waarden. Er moet een afweging worden gemaakt tussen het behouden en ontwikkelen van natuur, cultuurhistorie, landschap, aardkunde, wonen en werken.

2.2.2 Natuurdoelen

De te bereiken natuurdoelen in het project de Westelijke Langstraat komen voort uit:

- Beheerplan Natura2000 en PAS gebiedsanalyse.
Doelen zijn het behoud en de uitbreiding van enkele habitattypen en habitatrichtlijnsoorten, beschreven in het Beheerplan Langstraat;
 - Natuurnetwerk Brabant.
Doelen zijn het realiseren van de ambitietypen uit het Natuurbeheerplan 2016 van de provincie Noord-Brabant;
 - Biodiversiteit en leefgebieden bedreigde soorten.
Doel is het behoud of herstel van leefgebieden van prioritaire dier- en plantensoorten.
- In bijlage 4 is meer informatie over deze natuurdoelen opgenomen.

Natura 2000

In het Beheerplan Langstraat is als doel opgenomen het behouden en/of uitbreiden en/of verbeteren van bepaalde habitattypen (kranswierwateren, blauwgraslanden, trilvenen, veenmosrietlanden en kalkmoerassen) en habitatrichtlijnsoorten (grote en kleine modderkruiper) in het Natura 2000-gebied Langstraat.

De locaties voor het uitvoeren van maatregelen voor Natura 2000 en PAS zijn globaal aangewezen in het beheerplan. In het m.e.r. moet dit verder uitgewerkt worden zodat een concrete bepaling van uitstralingseffecten en een afweging kan worden gemaakt.

Natuurnetwerk Brabant

In het Natuurbeheerplan van de provincie staan de grenzen van het Natuurnetwerk Brabant inclusief de Ecologische Verbindingszones (EVZ). Op de daarbij behorende Ambitiekaart staan de gewenste natuurdoeltypen. Op de Ambitiekaart voor de Westelijke Langstraat staan daarvoor zoekgebieden. In het m.e.r. wordt onderzoek uitgevoerd en vervolgens een integrale afweging van belangen gemaakt met als doel een actualisatie van de natuurdoeltypen in het gebied.

Biodiversiteit en leefgebieden Noord-Brabant

Voor de bevordering van de biodiversiteit en leefgebieden heeft de provincie maatregelenkaarten opgesteld. In de maatregelenkaarten staan de maatregelen die in de Westelijke Langstraat uitgevoerd moeten worden om de Brabantse biodiversiteitsdoelen, waarvan Natura 2000-doelen deel uitmaken, te halen. De beoogde maatregelen worden in samenhang met de overige doelen en randvoorwaarden in beschouwing genomen en afgewogen.

Algemeen

De natuurdoelen en te nemen maatregelen zijn op dit moment nog niet concreet ingevuld. Het MER onderzoekt de effecten van wijzigingen in de waterhuishouding – waaronder herstel van kwel in het maaiveld – op de mogelijke natuurdoelen en op basis daarvan wordt de Ambitiekaart zoals opgenomen in het Natuurbeheerplan geactualiseerd. De uitgangspunten t.a.v. cultuurhistorische, aardkundige en landschappelijke waarden en recreatie worden, na consultatie van alle belanghebbenden, nader geconcretiseerd. Enkele onderzoeken zijn al gestart, zoals een hydrologische modelstudie Westelijke Langstraat. Andere studies zullen naar aanleiding van deze notitie worden opgestart. De onderzoeksresultaten resulteren in mogelijke alternatieven voor de aanpak en uiteindelijk in concrete maatregelen die in een inrichtingsplan worden beschreven.

2.2.3 Uitgangspunten

Voor het project zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd die in acht worden genomen bij het uitwerken van de natuurdoelen uit paragraaf 2.2.2:

- Betrokkenheid en het verkrijgen van een zo groot mogelijk draagvlak bij bewoners, bedrijven en gebruikers van het gebied is een belangrijk uitgangspunt bij het project.
- Uiterlijk juli 2021 is de eerste fase PAS herstelmaatregelen afgerond, zodat de achteruitgang van aanwezige habitattypen en habitatrichtlijnsoorten op deze percelen is gestopt. Dit is een harde afspraak tussen de provincie en het Rijk en daarom

noodzakelijk om economische ontwikkelingsruimte (PAS regelgeving) te houden. Voor het Natuurnetwerk Brabant geldt de einddatum van 2027;

- Voor het uitvoeren van de eerste fase PAS herstelmaatregelen is het verwerven van ongeveer 110 ha landbouwgrond nodig. Op deze gronden is het aanpassen van de waterhuishouding noodzakelijk. Hierdoor is normaal landbouwkundig gebruik op deze gronden niet meer mogelijk. Particulier natuurbeheer op deze gronden wordt door de provincie gestimuleerd. Grondeigenaren worden uitgenodigd om deze gronden zelf om te vormen of om deze te verkopen. Gronden mogen worden behouden als men meewerkt aan de maatregelen voor de natuur.
- Voor het bereiken van de natuurdoelen is het herstellen van de kwel in het maaveld en het creëren van voedselarme omstandigheden in grote delen van het natuurgebied nodig. Dit is mogelijk door het aanpassen van de waterhuishouding en het verschralen en afgraven van percelen.
- Indien de resultaten van de m.e.r. daartoe aanleiding geven, zullen de grenzen van het NNB na raadpleging van de betrokkenen worden geactualiseerd.
- Als door het uitvoeren van wijzigingen van de waterhuishouding binnen dit project negatieve effecten in landbouwgebieden optreden, worden er mitigerende of compenserende maatregelen genomen conform de Juridische Leidraad herstel natte natuurparels. Dit kan in de vorm van technische en financiële compensatie maar ook in de vorm van grond.
- Tussen en direct grenzend aan de natuurgebieden liggen woningen en bedrijven in bestaand stedelijk gebied (bebouwingslinten en omliggende woonwijken). Door het uitvoeren van wijzigingen van de waterhuishouding kan uitstraling vanuit natuurgebieden naar bestaand stedelijk gebied optreden. Als die uitstraling leidt tot wateroverlast vanwege dit project, zullen in overleg met de bewoners mitigerende maatregelen genomen worden. Randvoorwaarde daarbij is dat bij de voorgestelde maatregelen nog steeds voldaan wordt aan een voldoende ontwatering² in het bestaand stedelijk gebied.

In het project wordt er rekening mee gehouden dat er nu al sprake is van bestaande wateroverlast. Hiervoor wordt verwezen naar onderstaand kader.

² De ontwateringscriteria zullen in het project nader worden uitgewerkt.

Bestaande wateroverlast

De provincie, het waterschap, Staatsbosbeheer en de gemeente zijn op de hoogte van de bestaande wateroverlast bij een aantal woningen in de Westelijke Langstraat. De partijen hebben het volgende met elkaar over dit vraagstuk afgesproken:

- Waterschap Brabantse Delta doet onderzoek naar de bestaande wateroverlast samen met de bewoners. Daarbij worden alle beschikbare gegevens van de afgelopen decennia betrokken;
- Het project Westelijke Langstraat veroorzaakt geen toename van wateroverlast bij de woningen. Om dit te kunnen controleren zal o.a. de huidige situatie m.b.t. de hydrologie en wateroverlast in beeld worden gebracht en wordt een monitoringssysteem gerealiseerd;
- Mitigerende en compenserende maatregelen voor beperking van wateroverlast voor het project Westelijke Langstraat worden zoveel mogelijk gecombineerd met maatregelen ter beperking van bestaande wateroverlast.

- De Westelijke Langstraat heeft naast natuurwaarden ook cultuurhistorische, aardkundige, landschappelijke en recreatieve waarden. Uitgangspunt is het zo optimaal mogelijk behouden en versterken van deze waarden.
- Bij het ontwerpen van de nieuwe waterhuishouding wordt rekening gehouden met de effecten die op kunnen treden door klimaatsverandering.
- Nabij de Bergse Maas bij Waalwijk wordt door het Waterschap een gemaal aangelegd. Momenteel wordt het overtollige water uit het boven de A59 liggende landbouwgebied afgevoerd via het Zuider Afwateringskanaal richting de Maas. Door het plaatsen van een gemaal nabij de Bergse Maas is het mogelijk het overtollige landbouwwater rechtstreeks te lozen op de Maas. Dit komt de kwaliteit van de natuur ten goede. De maatregelen voor het aanleggen van het gemaal maken geen onderdeel uit van het project Westelijke Langstraat maar zijn wel nodig voor het behalen van de doelstellingen.

3 Effecten op het milieu: vergelijking van het project met de referentiesituatie

3.1 Aanpak

In het MER wordt de referentiesituatie van het milieu in beeld gebracht. Dat is de bestaande milieusituatie in het gebied samen met de zogenaamde autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling geeft aan hoe de milieusituatie in het studiegebied zich zou ontwikkelen indien het project niet door zou gaan, maar alle andere ontwikkelingen wel. Door de situatie van het milieu in de referentiesituatie te vergelijken met de situatie als het project wél doorgaat, wordt duidelijk in hoeverre het project bijdraagt aan de milieubelasting in het studiegebied.

Het onderzoeksgebied is het gebied dat door het project beïnvloed wordt. Dit gebied is groter dan het plangebied. In dit hoofdstuk worden de verschillende aspecten beschreven die op deze wijze in het MER worden onderzocht.

Bepaalde onderzoeken (cultuurhistorie, landschap, recreatie, aardkunde en archeologie) doen we in overleg met de omgeving. Via verschillende communicatiemiddelen worden belanghebbenden en geïnteresseerden betrokken en geïnformeerd. Deze aanpak is uitgewerkt in het communicatieplan. Hieronder volgt op hoofdlijnen een samenvatting van de onderwerpen en wie we daarvoor benaderen.

Wie benaderen we?	Wat is het onderwerp?
Alle bewoners en geïnteresseerden	Het Provinciaal Inpassingsplan en de inrichtingsmaatregelen
Geïnteresseerden in cultuurhistorie en recreatie	De uitgangspunten en maatregelen ten aanzien van cultuurhistorie en recreatie
Geïnteresseerden in particulier/agrarisch natuurbeheer	De mogelijkheden voor particulier/agrarisch natuurbeheer in het gebied
Eigenaren van grond binnen de natuurgrenzen	Veel gronden waar straks natuur komt zijn particulier eigendom. We maken afspraken met eigenaren over de toekomst.
Bewoners Winterdijk/overige lintbebouwing grenzend aan de natuur	Huidige wateroverlast Mitigerende maatregelen voor vernatting De natuurbegrenzing Particulier natuurbeheer

3.2 Natuur

Algemeen

Het MER geeft op hoofdlijnen een beeld van de te verwachten ontwikkelingen van de natuur. Het MER beschrijft het ecosysteem in het studiegebied en de relatie daarvan met de geologie en de hydrologie van het gebied. Het benoemt welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in het studiegebied. Daarna gaat het in op relatie tussen de effecten van de voorgenomen activiteiten en de in het plangebied aanwezige natuurwaarden.

Aangegeven wordt voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn,

wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen. Waar nodig wordt hiervoor aanvullend flora- en faunaonderzoek gedaan.

Soortenbescherming

Het MER beschrijft de beschermde soorten die leven in het gebied. Mogelijke gevolgen van het project op de standplaatsen van planten en de leefgebieden van dieren worden beschreven evenals (mitigerende) maatregelen.

3.3 Waterhuishouding

In het MER wordt een hydrologische systeemvisie opgenomen die ingaat op de sturende geohydrologische en ecohydrologische processen in het gebied en de daarmee samenhangende vegetatiereeksen (moerasreeks en schraallandreeks), zowel in ruimte als in tijd. In deze systeemvisie komen de belangrijkste ontwikkelingsstadia van het landschap in het verleden aan de orde. Deze kunnen als referentie dienen voor de beoogde natuurontwikkeling. Belangrijke stadia daarin zijn het moerasstadium van het landschap waarop de mens nog nauwelijks van invloed was, het stadium waarin moeras was verveend en het deels natuurlijke stadium van rond 1900, waarin na ontvening de schraal- en hooilanden dominant waren.

De systeemvisie geeft een beeld van menselijke ingrepen die de veranderingen in het landschap en de bodem hebben bewerkstelligd en de effecten die optreden door het uitvoeren van maatregelen voor dit project. De systeemvisie geeft ook aan of vanuit de huidige situatie robuuste randvoorwaarden voor de natuur te realiseren zijn en welke maatregelen daarvoor nodig zijn. In de systeemvisie worden tevens uitstralingseffecten en mogelijke compenserende maatregelen in beeld gebracht.

In de studie wordt de hydrologische situatie aan de grenzen van het natuurgebied zorgvuldig in kaart gebracht. Indien door de te treffen maatregelen nadelige effecten optreden buiten de bestaande en de nieuwe natuurgebieden worden in het MER compenserende maatregelen opgenomen om deze effecten op te lossen.

Waterkwantiteit

Het MER beschrijft voor de huidige en de toekomstige situatie:

- welk peilbeheer er voor de verschillende peilvakken wordt toegepast en waar wateraanvoer voor het peilbeheer plaatsvindt;
- het ont- en afwateringsysteem;
- het effect van het peilbeheer op het grondwatersysteem, inclusief kwel en infiltratie, in en om het studiegebied;
- het effect op de bestaande gebruiksfuncties c.q. gronden die na realisatie van het inrichtingsplan bestemd blijven voor andere functies.

Waterkwaliteit

Het MER beschrijft de huidige waterkwaliteit en de kwaliteitsdoelen die voortkomen uit de Kaderrichtlijn Water en de ecologische vereisten van de Natura2000 habitats. Het gaat in op mogelijke knelpunten met betrekking tot bestaand gebruik in het stroomgebied van het Zuider Afwateringskanaal en beschrijft hoe eventuele verslechtingen kunnen worden voorkomen. Het MER beschrijft de effecten van de wijzigingen in de waterhuishouding op de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit evenals de effecten van het uitspoelen van stikstof en

fosfaat naar het oppervlaktewater. Daarnaast geeft het een beschrijving van de invloed van ijzerrijk kwelwater op de fosfaatrijke toplaag en de eventuele mogelijkheden om de fosfaatfixatie te verbeteren.

3.4 Bodem, aardkundige waarden en archeologie

Het MER beschrijft de variatie in bodemopbouw, de aardkundige waarden en de archeologische (verwachtings)waarden in het plangebied. Aangegeven wordt waar zich fosfaatrijke zones bevinden en hoe dik deze zijn. Soorten die afhankelijk zijn van voedselarme omstandigheden maken in fosfaatrijke zones geen kans. Indien nodig wordt aanvullend onderzoek uitgevoerd.

Het MER beschrijft de mogelijke bodemverontreinigingen en hoe hiermee wordt omgegaan. Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen of aardkundige waarden aanwezig zijn op plaatsen waar bodemingrepen worden voorzien dan wordt door veldonderzoek vastgesteld of dit inderdaad zo is. Het MER beschrijft eventuele archeologische vindplaatsen en of deze moeten worden behouden. Het MER gaat in op het effect van maatregelen op het bodemarchief op de lange termijn, vooral op eventuele wijzigingen in de grondwaterhuishouding.

3.5 Cultuurhistorie en landschap

Het MER beschrijft de cultuurhistorische en landschappelijke kenmerken van het plangebied, waaronder de verkavelingsstructuur, de lanenstructuur en het (micro)reliëf. Het onderzoek brengt de mogelijkheden voor het behoud of versterken van cultuurhistorische en/of landschappelijke waarden in beeld. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen vlak-, lijn- en puntelementen die de cultuurhistorische waarden en het landschap bepalen.

3.6 Wonen en werken

Binnen de grenzen van de natuurgebieden komt de functie wonen niet voor³ maar wordt er wel gewerkt op de agrarische gronden. Het project heeft invloed op de beschikbaarheid van agrarische gronden in het gebied. De studie brengt de gevolgen in beeld voor de landbouwbedrijven en andere economische activiteiten op de gronden binnen de te realiseren natuurgebieden. Als eenmaal duidelijk is welke maatregelen moeten worden genomen om de doelstellingen te halen, kan worden bepaald of en zo ja, welk landbouwkundig gebruik daar binnen past. Als het mogelijk is om met particulier natuurbeheer of via het "Ondernemend Natuurnetwerk Brabant" (gedeeltelijke functiewijzigingen van landbouwgronden in de NNB) de doelen te realiseren, zal dat worden gestimuleerd. Daarover is in dit stadium echter geen uitspraak te doen. Dat moet onderzoek uitwijzen. Het MER brengt de gevolgen in beeld en geeft de maatregelen aan die hier mogelijk uit voortvloeien.

Mogelijke effecten in het onderzoeksgebied kunnen ontstaan tijdens én na inrichting van het gebied bijvoorbeeld op grondwaterstanden, de water- en luchtkwaliteit en geluidseffecten. Het MER brengt in beeld wat de effecten zijn voor de functies wonen (o.a. leefmilieu, gezondheid) en werken binnen het onderzoeksgebied.

³ Geconstateerd is dat binnen de huidige begrenzing van de NNB enkele woningen liggen. De begrenzing van de NNB wordt daarop nog aangepast.

3.7 Recreatie

De recreatie in en om de Westelijke Langstraat is extensief en bestaat vooral uit wandelen, fietsen en vissen. Door de uitvoeringsmaatregelen is het mogelijk dat wandelroutes wijzigen en het uitzicht voor de fietsers. Het MER beschrijft de effecten op de recreatie in het gebied. Voor het versterken van de recreatieve mogelijkheden wordt onderzocht op welke wijze recreanten de Westelijke Langstraat op een extensieve manier kunnen beleven.

3.8 Milieuhinder gerelateerd aan verkeer

Het onderwerp verkeer is onderdeel van het MER omdat naar verwachting op een groot aantal hectares de bovengrond wordt afgegraven om voedselarme omstandigheden voor de natuur te realiseren waarvoor vrachtverkeersbewegingen nodig zijn.

Het aantal verkeersbewegingen hangt sterk af van de hoeveelheid af te voeren grond en de locatie waarnaar de grond wordt afgevoerd. Het MER beschrijft de bestemming van de grond en de hoeveelheid vrachtverkeer die het grondtransport in de verschillende alternatieven vereist. Daarbij wordt ingegaan op de fasering van de ingrepen en wat dit betekent voor de verkeerstoename.

De gevolgen van de verkeerstoename voor geluid- en luchtkwaliteit, trillingen en stofhinder komen in beeld. Daarbij wordt rekening gehouden met cumulatieve effecten als gevolg van de A59.

4 Voorgenomen activiteiten en alternatieven

Voorgenomen activiteiten

De voorgenomen activiteiten voor de natuur staan beschreven in het Natura2000 Beheerplan Langstraat en betreffen o.a. de volgende inrichtingsmaatregelen:

- Hydrologisch herstel van de Westelijke Langstraat:
De kernopgave daarbij is het terugbrengen van kwel in het maaiveld (wortelzone) op percelen als basis voor het behoud en herstel van habitattypen (geclusterd in schraallanden). Het opzetten van de waterpeilen in de waterlopen is hiervoor noodzakelijk. Aanpassen van waterpeilen is ook nodig voor de overige ambitietypen, die tevens een ondersteunend watersysteem vormen voor de habitattypen. Ook verbetering van de waterkwaliteit is een opgave voor het behoud van de huidige en de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden.
- Begreppelen van ingerichte percelen:
Het begreppelen van percelen zorgt voor de afvoer van regenwater. De kans op verzuring neemt hierdoor af. Begreppeling kan ook plaatsvinden om winterinundatie met kalkrijk water mogelijk te maken in het natuurgebied.
- Verschraling van fosfaatrijke bovengrond:
De eerste opgave daarbij is het verschralen van de bodem in percelen of waterlopen waar schrale vegetaties worden ontwikkeld. De tweede opgave daarbij is het verschralen van de percelen waar het regenwater infiltreert en later als lokaal grondwater in een schraalland omhoog kwelt. Er zijn twee ingrepen mogelijk: afgraven of uitmijnen. Om binnen de eerste beheerplanperiode voedselarme situaties te bereiken is het afgraven van de voedselrijke toplaag nodig in de beoogde schraallanden (in een deel van het natuurgebied). Uitmijnen in combinatie met de aanwezigheid van ijzerrijke kwel draagt pas op lange termijn bij aan het bereiken van een voedselarme situatie. Uitmijnen is de ingreep voor de tweede opgave die vooral zal plaatsvinden in de hooggelegen kruidenrijke graslanden (zuidzone).
- Plaggen.
Om de successie van blauwgrasland naar veenmosrietland tegen te gaan, kan het noodzakelijk zijn om delen te plaggen.

Alternatieven

Om te bepalen wat de optimale en haalbare aanpak voor het invullen van de natuurdoelen op basis van de uitgangspunten is, worden in het MER ten minste de volgende alternatieven onderzocht:

- Een alternatief bestaande uit een combinatie van maatregelen waarbij de nadruk ligt op afgraven van schraallanden;
- Een alternatief bestaande uit een combinatie van maatregelen waarbij de nadruk ligt op uitmijnen van schraallanden;
- Een alternatief dat gebaseerd is op een combinatie van bovenstaande alternatieven. Het MER onderzoekt in dit alternatief een combinatie van maatregelen zoals het afgraven van verschillende oppervlakten en dieptes, het verschralen van gronden door

uitmijnen (verbouwen en afvoeren van gewassen die veel stikstof en fosfaat opnemen) en enige variatie in de peilverhoging in waterlopen en het Zuider Afwateringskanaal.

Voor elk van deze alternatieven gelden de uitgangspunten zoals genoemd in paragraaf 2.2.3. Het MER onderzoekt wat dit voor de afzonderlijke alternatieven betekent en in hoeverre de beoogde doelen bereikt worden.

Voor elk van deze alternatieven zal worden onderzocht:

- welke effecten er ontstaan in het gebied voor de aspecten: natuur, waterhuishouding, bodem, aardkundige waarden, archeologie, cultuurhistorie en landschap, wonen en werken, recreatie en milieuhinder gerelateerd aan verkeer;
- wat de mogelijkheden en de voor- of nadelen zijn om maatregelen gefaseerd uit te voeren.

Nadat de effecten van de alternatieven zijn bepaald kan een voorkeursalternatief worden opgesteld samengesteld uit verschillende onderdelen van de alternatieven in verschillende gebiedsdelen of met maatregelen die tussen de genoemde uitersten in liggen.

5 Werkwijze milieubeoordeling

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wijze waarop de milieueffecten als gevolg van realisering van de voorgenomen activiteiten in het plangebied in het MER worden beschreven en beoordeeld. De effectbeschrijving vindt plaats aan de hand van de milieuaspecten zoals die ook worden gehanteerd bij de beschrijving van de huidige situatie in het MER.

Voor de bepaling van de omvang van het hierbij te beschouwen studiegebied is uitgegaan van het mogelijke beïnvloedingsgebied als gevolg van de voorgenomen activiteit. Deze omvang kan per milieuaspect verschillend zijn.

Per milieuaspect wordt aangegeven welke effecten voor het betreffende aspect in het MER Westelijke Langstraat naar verwachting relevant zijn en welke criteria worden gehanteerd voor de beschrijving van de effecten. Voor de beoordeling van de omvang en de ernst van de optredende milieueffecten worden in het MER de volgende aanduidingen gehanteerd:

Teken	Effect
+++	Sterk positief
++	Positief
+	Licht positief
0	Geen
-	Licht negatief
-	Negatief
-	Sterk negatief

Uitgangspunt bij de effectbeschrijving is om deze zoveel mogelijk in kwantitatieve eenheden uit te drukken. Indien een kwantitatieve beschrijving niet mogelijk is, vindt een kwalitatieve beoordeling plaats. In het MER wordt gemotiveerd waarom een kwantitatieve beoordeling op dat onderdeel niet mogelijk is. De te verwachten milieueffecten worden beschreven ten opzichte van de referentiesituatie (de autonome ontwikkeling van het gebied).

Bij de effectbeschrijving wordt, voor zover relevant, onderscheid gemaakt in aanlegfase en gebruiksfase. Er wordt aangegeven of effecten tijdelijk of permanent zijn, op korte of lange termijn spelen en of sprake is van cumulatieve effecten. Naast negatieve effecten wordt ook aandacht besteed aan positieve ontwikkelingen voor het milieu. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de effecten die onderscheidend zijn voor de varianten en alternatieven.

5.2 Natuur

Als gevolg van de beoogde natuurontwikkeling zal de ecologische situatie in de Westelijke Langstraat naar verwachting aanzienlijk in kwaliteit toenemen. De uit te voeren inrichtingsmaatregelen kunnen echter ook leiden tot aantasting of verstoring van de aanwezige natuurwaarden. Hierbij kan worden gedacht aan beïnvloeding van beschermde gebieden of van in het gebied aanwezige beschermde planten of dieren (Wet Natuurbescherming).

Bij de beoordeling van de effecten voor het milieuaspect natuur wordt gebruik gemaakt van de volgende beoordelingscriteria:

Beoordelingscriterium
Beïnvloeding beschermde gebieden (Natura 2000, NNB)
Beïnvloeding beschermde soorten (flora en fauna)
Beïnvloeding van ecologische relaties
Toename van natuurwaarden

5.3 Grond- en oppervlaktewater

Het grondwatersysteem in de Westelijke Langstraat is een resultante van regionale en lokale grondwaterstromingen, aanvulling en onttrekking van grondwater. Bij de voorgestane natuurontwikkeling vormen de kenmerken van het 'natuurlijke' grondwatersysteem een belangrijk aanknopingspunt. Anderzijds zal de natuurontwikkeling het huidige grondwatersysteem ook beïnvloeden, omdat vernatting van de natuur in het gebied een belangrijk uitgangspunt is. Daarbij zijn vooral de te verwachten effecten voor de grondwaterpeilen, grondwaterstroming, kwel en inzijing en waterkwaliteit relevant. Het oppervlaktewatersysteem in het plangebied hangt voor een deel nauw samen met het grondwatersysteem. De natuurontwikkeling kan hierop direct van invloed zijn door het aanpassen van waterpeilen en het verwijderen van sloten. Daarnaast speelt het Zuiderafwateringskanaal (ZAK) een essentiële rol in de wateraanvoer en -afvoer in het gebied. Bij de beschrijving van de effecten voor het oppervlaktewater wordt daarom onderscheid gemaakt in het oppervlaktewaterstelsel (waterlopen, peilen, aan- en afvoer) en mogelijke beïnvloeding van de aanwezige waterkwaliteit.

Bij de effectbeoordeling voor de aspecten grond- en oppervlaktewater wordt gebruik gemaakt van de volgende beoordelingscriteria:

Beoordelingscriterium
Beïnvloeding grondwaterstanden
Beïnvloeding grondwaterstroming (kwel, infiltratie)
Beïnvloeding grondwaterkwaliteit
Beïnvloeding oppervlaktewaterstelsel (waterlopen, peilen)
Beïnvloeding aan- en afvoerroutes
Beïnvloeding oppervlaktewaterkwaliteit

5.4 Geologie, geomorfologie en bodem

De geologische kenmerken hebben vooral betrekking op de opbouw van de diepere ondergrond in het plangebied. Deze diepere bodemopbouw wordt niet beïnvloed door de voorgenomen activiteiten, dus in de effectbeoordeling blijft het milieuaspect geologie verder buiten beschouwing. De geomorfologische kenmerken van het plangebied worden vooral bepaald door de geologische ontstaansgeschiedenis, de bodemopbouw en het maaiveldverloop van de verschillende terreindelen binnen het gebied. De natuurontwikkeling kan hierop effect hebben door het afgraven of ophogen van bepaalde

terreindelen, wijziging van het thans aanwezige reliëf en het mogelijk verstoren van karakteristieke terreinvormen.

Mogelijke beïnvloeding van aardkundige waarden komt aan de orde bij het aspect landschap. De bodemkundige kenmerken van het plangebied worden vooral bepaald door de bodemtypen, bodemopbouw en de eventuele aanwezigheid van verontreinigingen. De voorgenomen natuurontwikkeling kan hierop van invloed zijn door het vergraven van bijzondere bodemtypen, aantasting van ondoorlatende of bijzondere bodemlagen en verspreiding van verontreinigingen.

De effectbeoordeling voor de aspecten geomorfologie en bodem spitst zich daarom toe op de volgende beoordelingscriteria:

Beoordelingscriterium
Wijziging hoogteligging, maaiveldverloop en reliëf
Beïnvloeding bijzondere terreinvormen
Verstoring bodemopbouw
Beïnvloeding bijzondere bodemtypen of bodemlagen
Grondbalans
Beïnvloeding bodemkwaliteit
Beïnvloeding verontreiniging

5.5 Landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden

Realisering van de natuurontwikkeling in de Westelijke Langstraat kan van invloed zijn op de landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden van het onderzoeksgebied. Daarnaast kan het plan van invloed zijn op ruimtelijke relaties, zichtlijnen en bijzondere landschapselementen.

De cultuurhistorische, aardkundige en archeologische waarden van het onderzoeksgebied, die samenhangen met en kenmerkend zijn voor de ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van het gebied, komen vooral tot uiting in nog resterende oude patronen en (lanen)structuren, de hoogstam- en landschapsbomen rond de historische monumenten, de wielen, aardkundig waardevolle terreindelen en archeologische overblijfselen. De uitvoeringsmaatregelen kunnen hierop van invloed zijn, bijvoorbeeld in het geval van het verwijderen of herstellen van oude verkavelingspatronen, het dempen of aanleggen van sloten of het rooien of aanbrengen van karakteristieke groenelementen. Door graafwerkzaamheden kunnen eventueel aanwezige aardkundige waarden of archeologische resten verloren gaan.

De effectbeoordeling voor de aspecten landschap, cultuurhistorie, aardkundige waarden en archeologie vindt plaats aan de hand van de volgende beoordelingscriteria:

Beoordelingscriterium
Beïnvloeding ruimtelijke opbouw en verschijningsvorm van het landschap
Beïnvloeding ruimtelijke relaties en/of bijzondere landschapselementen
Beïnvloeding landschappelijke kwaliteit
Beïnvloeding van cultuurhistorisch waardevolle structuren, patronen en elementen
Beïnvloeding van archeologische waarden
Beïnvloeding van aardkundige waarden

5.6 Woon-, werk- en leefmilieu

De voorgenomen ontwikkeling in de Westelijke Langstraat heeft invloed op het bestaande woon-, werk- en leefmilieu. De kwaliteitstoename op het gebied van biodiversiteit en landschap beïnvloedt de beleving van de bewoners in positieve zin en daarmee indirect de gezondheid. Voorwaarde is dat het uitgangspunt, nl. geen verslechtering van het woon-, werk- en leefmilieu buiten de natuurgrenzen, invulling krijgt.

Een aantal percelen waar nu landbouwactiviteiten plaatsvinden, wordt ingericht als natuur. Afhankelijk van het type landbouwactiviteiten, zal dat in meer of mindere mate leiden tot een afname van de belasting door ammoniak, geur en bestrijdingsmiddelen. Daardoor verbetert de leefomgevingskwaliteit. Ook kan de belevingswaarde afnemen doordat bepaalde landbouwactiviteiten binnen de natuur niet meer kunnen worden uitgevoerd. Een deel van het gebied zal worden vernat. Dat gebeurt met gebruikmaking van de aanwezige kwel. Het inpompen van verontreinigd oppervlaktewater van buiten wordt beëindigd. De kwaliteit van het water in het gebied, en daarmee de leefomgevingskwaliteit, verbetert daardoor.

Tijdens de werkzaamheden kan door verkeerstoename hinder ontstaan.

Bij de beoordeling van de effecten voor het aspect woon- en leefmilieu wordt gebruik gemaakt van de volgende beoordelingscriteria:

Beoordelingscriterium
Beïnvloeding gezondheid
Beïnvloeding belevingswaarde (openheid, toegankelijkheid, zichtbaarheid, multifunctioneel gebruik)
Beïnvloeding woon- en leefmilieu
Beïnvloeding tijdens werkzaamheden (geluid, lucht, trillingen, stofhinder)

5.7 Grondgebruik

De voorgenomen ontwikkelingen in de Westelijke Langstraat hebben invloed op het huidige grondgebruik. Er zijn vooral effecten voor het agrarisch landgebruik in het plangebied, omdat delen daarvan nodig zijn om natuur te realiseren. De effecten daarvan zullen in het MER worden onderzocht. Ook de effecten voor het grondgebruik in de omgeving zullen in het MER worden onderzocht en beoordeeld. De geplande activiteiten hebben, door de gewenste vernatting van delen van het gebied, mogelijk invloed op wonen, werken en

recreëren in het plangebied. Verder heeft de realisering van de natuurontwikkeling gevolgen voor de afwikkeling van het verkeer in de huidige wegenstructuur in en rondom het plangebied (tijdelijke verkeerstoename).

Bij de beoordeling van de effecten voor het grondgebruik wordt gebruik gemaakt van de volgende beoordelingscriteria:

Beoordelingscriterium
Gevolgen voor agrarisch landgebruik (oppervlakte, verkaveling, ontwatering, bereikbaarheid)
Gevolgen voor wonen (bebouwing, percelen, bereikbaarheid)
Gevolgen voor werken (bedrijven, GlasNat, bereikbaarheid)
Gevolgen voor recreatieve voorzieningen en structuren
Gevolgen voor verkeer (wegenstructuur, verkeersafwikkeling, langzaam verkeer)
Gevolgen voor belangrijkste kabels en leidingen

Bijlage 1 Te nemen maatregelen

Opgenomen in de Uitvoeringsovereenkomst Natura2000-partners provincie Noord-Brabant, Staatsbosbeheer en Waterschap Brabantse Delta (19 mei 2014).

Omschrijving maatregel	H3140 Kranswierwateren	H6410 Blauwgraslanden	H7140A Overgangs- en Trilvenen (trilvenen)	H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	H7230 Kalkmoerassen	H1145 Grote modderkruiper	H1149 Kleine modderkruiper	Trekker	PAS maatregel
Onderzoek naar kansrijke gebieden voor de uitbreidingsdoelstellingen		X	X	X	X			SBB, Prov.	
Terugbrengen kwel door optimaliseren waterhuishouding/door invloed ZAK te verminderen: onderzoek en keuze inrichtingsvariant ZAK	X	X	X	X	X			BD	X
Terugbrengen kwel door optimaliseren waterhuishouding/door invloed ZAK te verminderen: actualisatie inrichtingsplan Westelijke Langstraat	X	X	X	X	X			BD	X
Terugbrengen kwel door optimaliseren waterhuishouding/door invloed ZAK te verminderen: uitvoering inrichtingsmaatregel uit inrichtingsplan	X	X	X		X			BD	X
Terugbrengen kwel door optimaliseren waterhuishouding/door invloed ZAK te verminderen: aanpassen peilbeheer op natuurwaarden op basis van inrichtingsplan	X	X	X	X	X	X	X	BD	X
Onderzoek naar mogelijkheden om fosfaatbeschikbaarheid van bovengrond terug te brengen		X	X		X			Prov.	X
Verwijderen wallen rond percelen met blauwgrasland Labbeget 2		X						SBB	X
Gefaseerd beheer watergangen	X			X		X	X	SBB,	X

								BD	
Maaien en afvoeren		X		X	X			SBB	X
Aankoop nieuwe natuur/particulier natuurbeheer	X	X	X	X	X	X	X	Prov.	X
Plaggen (veenmosrietland bij den Dulver)		X						SBB	X
Boompjes trekken			X					SBB	X
Successie vanuit andere habitattypen en rietland toestaan				X				SBB	X
Opslag verwijderen				X	X			SBB	X

BD: Waterschap Brabantse Delta

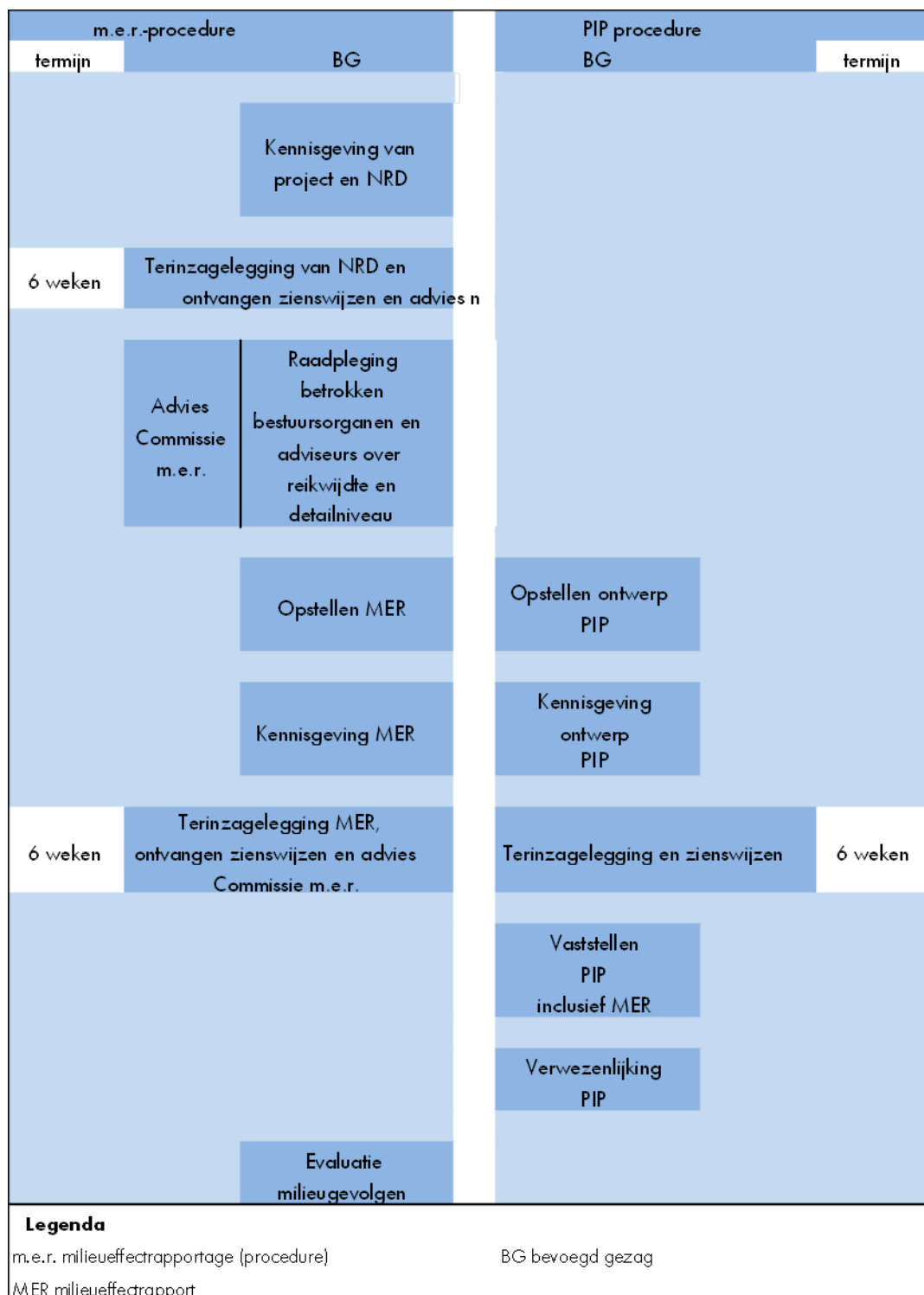
Prov.: provincie Noord-Brabant

SBB: Staatsbosbeheer

Bijlage 2 Literatuurlijst

- 1 Beheerplan Langstraat. Provincie Noord-Brabant, vast te stellen in voorjaar 2017.
- 2 Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Langstraat. Programmadirectie Natura 2000, Ministerie van Economische Zaken, 23 mei 2013.
- 3 PAS gebiedsanalyse Langstraat. Provincie Noord-Brabant, 2 november 2016.

Bijlage 3 Samenhang Provinciaal inpassingsplan en m.e.r.-procedure

Bijlage 4 Natuurdoelen Westelijke Langstraat

- (1) Natura 2000 / PAS (behoud en uitbreiding habitattypen en habitatsorten);
- (2) Natuurnetwerk Brabant (NNB, ambitietypen uit Natuurbeheerplan) en Ecologische verbindingzones (EVZ);
- (3) Biodiversiteit en Leefgebieden (bedreigde soorten).

1 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Langstraat

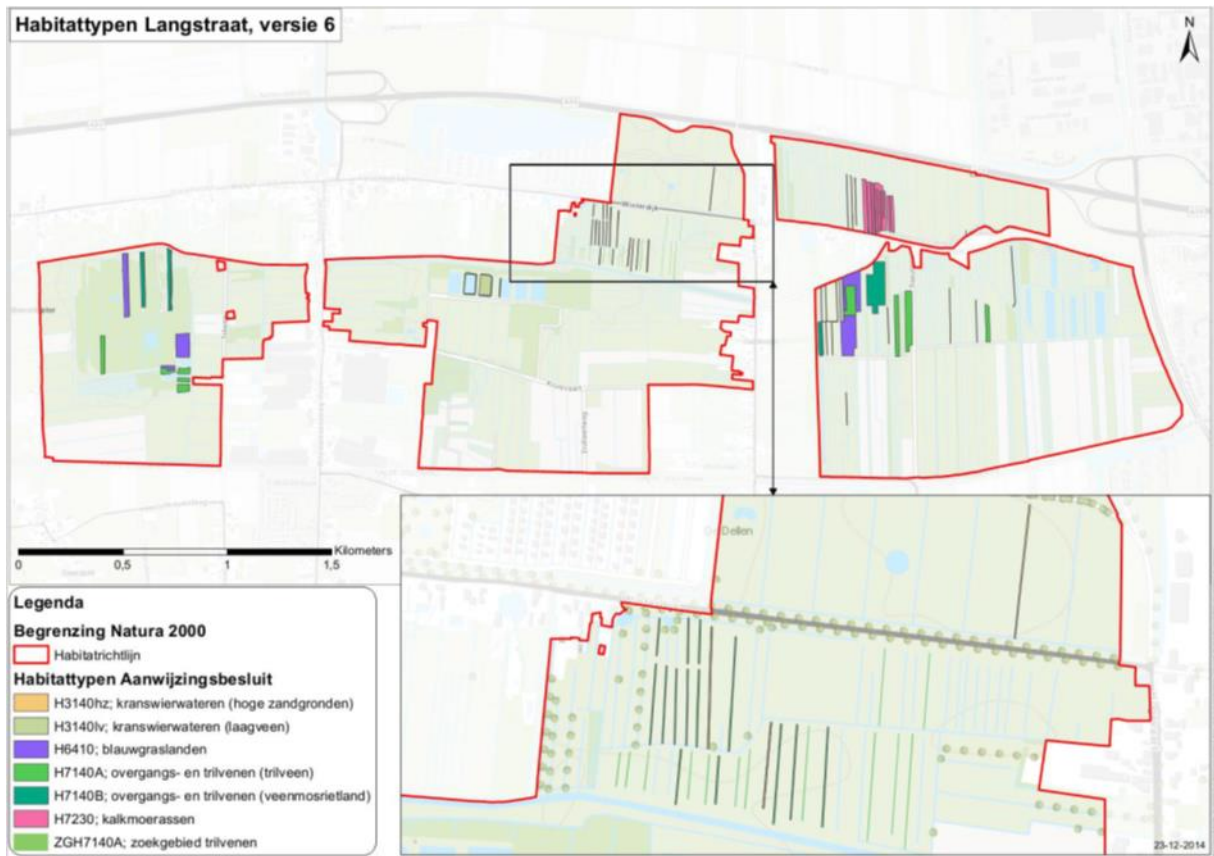
Binnen het Natura 2000-gebied Langstraat zijn vijf habitattypen aanwezig. Voor deze habitattypen geldt een instandhoudingsdoelstelling.

Habitatype	Huidige situatie		Trend		Instandhoudingsdoelstelling	
	Oppervlakte	Kwaliteit	Oppervlakte	Kwaliteit	Oppervlakte	Kwaliteit
H3140 Kranswierwateren	1,30 ha	Matig	=	=	=	=
H6410 Blauwgraslanden	3,24 ha	Matig/ Redelijk	=	-	+	+
H7140A Trilvenen	4,07 ha + 0,28 ha zoekgebied	Matig	-	=	+	+
H7140B Veenmosrietlanden	2,89 ha	Matig	=	=	+	+
H7230 Kalkmoerassen	2,71 ha	Matig	=	-	+	+

Legenda:

Trend	= constant
	- achteruitgang
Instandhoudingsdoelstelling	= minimaal gelijk
	+ toename

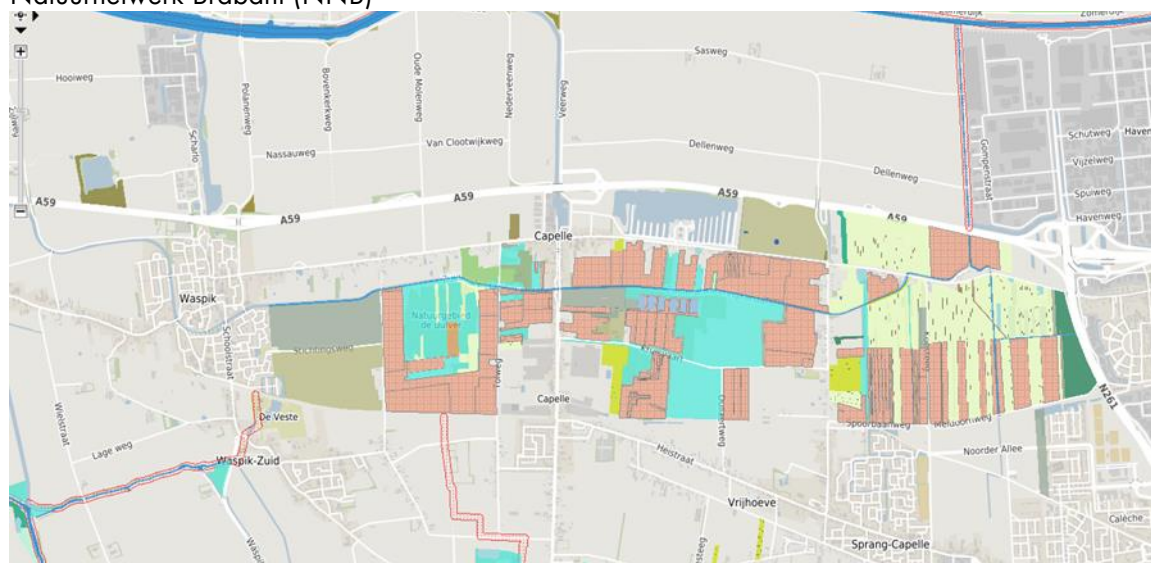
Op onderstaande habitattypenkaart (figuur 1) zijn de actueel aanwezig habitattypen binnen het Natura 2000-gebied Langstraat weergegeven.

Figuur 1: Actueel aanwezige habitattypen Natura 2000-gebied Langstraat.

2 Ambietypen Natuur Network Brabant

Natuurnetwerk Brabant (NNB)

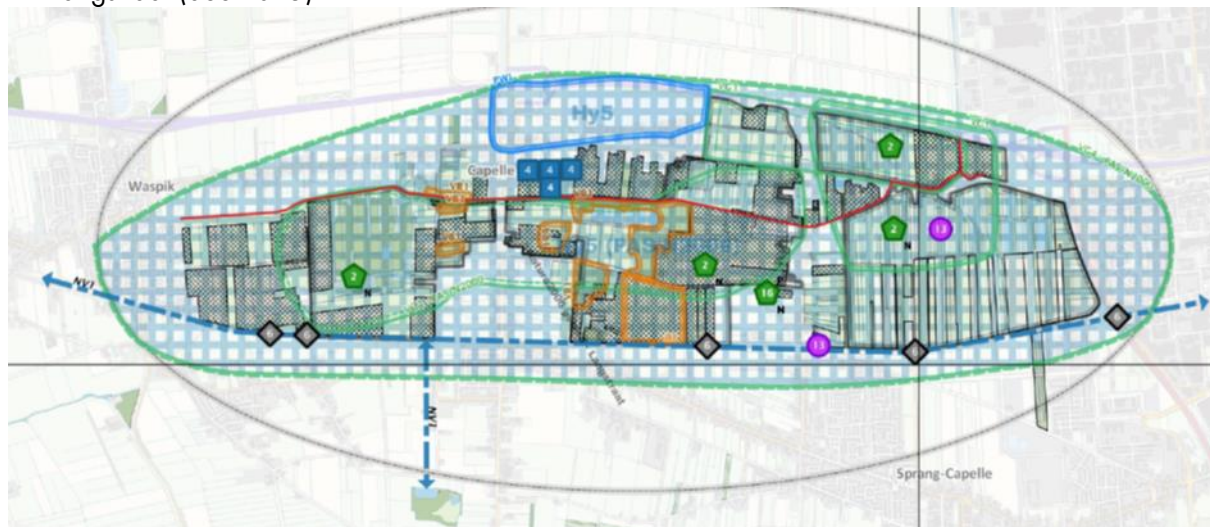

Figuur 2: Uitsnede uit de ambitiekaart van het plangebied Westelijke Langstraat (bron: Natuurbeheerplan Provincie Noord-Brabant). Voor de details en legenda:

<http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/Kaartbank>

3 Biodiversiteit en leefgebieden

Langstraat (dec 2015)

Figuur 3: Uitsnede Maatregelenkaart Biodiversiteit.

Maatregelen zoals voor Langstraat opgenomen op de Maatregelenkaart Biodiversiteit:

- Realisatie minimumarealen natte schraallanden voor entomofauna. Prioritaire dagvlinders van vochtige graslanden, zoals Grote parelmoervlinder, Aardbeivlinder en Zilveren maan zijn in Brabant nagenoeg verdwenen omdat de oppervlakte geschikt habitat sterk is afgenomen. Terugkrijgen van deze soorten, spontaan of door herintroductie, is alleen mogelijk wanneer gebieden ontwikkeld worden met voldoende oppervlakte aaneengesloten habitatwaardige graslanden. Er wordt van uitgegaan dat deze minimaal 100 ha moeten bedragen waarvan 10 ha optimaal. Of minimaal 15 ha in een metapopulatie structuur. Enkele gebieden in Noord-Brabant bieden voldoende ruimte en natte schraallanden van goede kwaliteit waaronder Westelijke Langstraat (Labbeget en den Dulver). Hier zou ingezet moeten worden op uitbreiding van de schraallanden tot de gewenste minimumarealen waardoor kernpopulaties kunnen ontstaan die op termijn ook als bronpopulaties voor andere, kleinere gebieden kunnen gaan fungeren.
- Hydrologie, verdroging en vermessing: verbeteren van de hydrologie, vergroten van de kwelinvloed en verminderen van afvoer van water;
- Natte verbindingzone (EVZ): ontwikkelen van natte verbindingzone tussen natuurgebieden;
- Onderzoek naar ecologische potenties;
- Veenputten: opslag verwijderen rondom, nieuwe putten/petgaten graven;
- Maatregel gericht op connectiviteit: instellen maai-beheer en afvoeren dijken en bermen;
- Soortgerichte maatregel: beheer sloten en watergangen t.b.v. modderkruiper (verlanding mogelijk maken);
- Onderzoek naar hydrologische isolatie en beperken drainage door kanaal.

Voor de details en legenda:

<http://noordbrabant.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=53c71afdc0734848b22a54fa07f690cc>

